

СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ НА ВСС	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС - 13976	15-04-2024

23
ДО СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ, И.Ф. НА
ВСС

ОТГОВОРИ

на поставени въпроси от Български
институт за правни инициативи
/БИПИ/

От Диляна Василева Славова
кандидат-предложен от Общото
събрание на съдите за назначаване на
длъжността административен
ръководител- председател на Районен
съд - Пловдив

Във връзка с въпросите, поставени от Български институт за правни инициативи по повод на участието ми в процедурата по избор на административен ръководител - председател на Районен съд – Пловдив, представям на вниманието Ви следните отговори.

1.Какво е Вашето мнение за промените в Конституцията на Република България, отнасящи се до съдебната власт, обн. в ДВ, бр. 106 от 22.12.2023г.?

Конституцията на Република България е основен закон и измененията му са в сила след обнародването им в Държавен вестник. Като съдия мой дълг е да спазвам и прилагам законодателството, независимо от мнението ми относно законодателните промени и техния обществен отзвук. Все пак ще отговаря на поставения въпрос, изразявайки своята принципна позиция и отчитайки факта, че относно част от приетите изменения е сезиран и Конституционния съд, който предстои да се произнесе.

Мнението ми за приетите изменения в Конституцията на Р.България е положително, тъй като промените свързани със съдебната власт поставят началото на процеса на реформа, но за реализацията им е необходима и политическа воля, тъй като е необходимо да бъде приет новият Закон за съдебната власт. За да постигнат конституционните изменения своята цел, от изключителна важност е провеждането на избори за нов Висш съдебен съвет, респективно Висш прокурорски съвет. Разделението на Висш съдебен и прокурорски съвет и разпределението на квотите в тях създава условия за утвърждаване на независимостта на българския съд, тъй като кадровите решения и всички основополагащи за дейността въпроси ще бъдат разрешавани преимуществено от съдии.

2. В предходните и заключителни разпоредби на ЗИД на КРБ /ДВ, бр. 106/2023г./ е посочено че „Изборните членове на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет се избират в срок от три месеца от влизане в сила на законите, които се отнасят до

прилагането на чл. 129- чл. 130б“. По какъв начин трябва да се проведе този избор, според Вас, за да се избегне усещането за манипулации на вота?

Изборът следва да бъде проведен чрез пряко и тайно гласуване, с осигурена възможност за гласуване посредством хартиени бюлетини или чрез електронно дистанционно гласуване. В проекта за нов Закон за съдебната власт са предвидени правила за отделните видове гласуване, които съставляват гаранция за упражняване на правото на вота и законосъобразното му провеждане.

От изключително важно значение е разработването и внедряване на система за електронно гласуване, която да осигури сигурност и надеждност на този процес, като се избегне всеки риск от злоупотреби при нейното използване.

2. На 11.10.2022г. СК на ВСС взе решение да не прилага нито един от 4-те разработени модела за реформа на съдебната карта. Какво е Вашето мнение по въпроса? Смятате ли, че концепцията за общностния съд с по-висока ангажираност на съдиите в живота на дадена общност може да бъде алтернатива на преформатиране на съдебната карта?

Не считам, че е коректно да обсъждам решението на Съдийската колегия на ВСС да не прилага нито един от 4-те разработени модела за реформа на съдебната карта. За да достигнат до този извод членовете на колегията са имали своите съображения.

Модел 4 за реформа на съдебната карта беше подложен на обществена критика.

Принципно подкрепям идеята за реформа на съдебната карта в Р. България, като стъпка към осигуряване на баланс на натовареността на отделните съдилища и повишаване на качеството, бързината и достъпността на правораздавателния процес. Успешното провеждане на този процес обаче изисква обективен и цялостен анализ на множество фактори, сред които натовареност, икономически и демографски особености на всеки от съдилищата, попадащи в 28-те съдебни района, анализ и оценка на последиците от една бъдеща реорганизацията на съдебните структури, за да се гарантира конституционно предвиденото право на достъп до правосъдие на гражданите и юридическите лица.

Прилагането на един или друг модел за реформа на съдебната карта изисква предварително задълбочено обсъждане не само с всички правни общности, но и широко обществено обсъждане. Не следва прибързано и без необходимия анализ да се прекроява съдебната карта, поради което намирам за правилно решението на Съдийската колегия в тази посока.

По отношение на Общностния съд безспорно считам, че посредством него са постигнати изключително високи резултати и ефективност предимно в САЩ и други държави, прилагащи англо – саксонската правна система.

Българската правосъдна система и действащото законодателство не предвиждат възможност за прилагане на концепцията на Общностния съд и не считам, че същата би могла да бъде алтернатива на преформатиране на съдебната карта.

3. Проблемът с неравномерната натовареност е повсеместен и все още не е намерена формулата, чрез която да се постигне баланс между отделните съдебни райони. Какви са Вашите виждания за въвеждане на инструменти /от нормативен и организационен характер/ за постигане на по-равномерна натовареност между органите на съдебната власт и отделните магистрати.

Проблемът с натовареността на голяма част от органите на съдебната власт е сериозен и изисква предприемането на мерки и въвеждане на работещи механизми за преодоляването му. За целта следва да се осигури кадрова обезпеченост и реална заетост на щатове в органите на съдебната власт. Този проблем осезаемо стои и в Районен съд – Пловдив, в който през последните години реално правораздават не повече от 48-50 магистрати, при щатна численост от 62 съдии. Основните причини за това се коренят във факта, че голяма част от колегите са командироваани в други органи на съдебната власт или отсъстват поради ползване на отпуск за майчинство или временна неработоспособност.

Тези проблеми биха могли да бъдат преодолявани и при създаването на ясни правила за командироване и ускоряване на процедурите по провеждане на конкурси, а защо не и за тяхната децентрализация и провеждането им в органите на съдебната власт, в които е налице необходимост от това.

4. Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса-смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т.нар. „трима големи“?

Получаването на достойно и справедливо възнаграждение от всеки магистрат е гаранция за неговата независимост. Действително разликата между възнагражденията на магистратите в отделните инстанции е осезаема и прекомерна при настоящия, регламентиран начин на формиране на магистратските възнаграждения. Считам за справедливо, житейски обосновано и логично да съществува разлика във възнагражденията на магистратите от отделните нива, но тя да е по-балансирана. Намирам за необходимо да бъде законово закрепен механизъм, който да ограничи нарастването на разликата в отделните нива при всяко актуализиране. Нелогично е съдии с еднакъв стаж в съдебната система и ранг да получават възнаграждения с огромна разлика. Създаването на адекватни и близки по размер възнаграждения при еднакви критерии ще намали съществуващата диспропорция. Това е важен момент, тъй като възможността за кадрово израстване е ограничена. Следва да се отчете и факта, че конкурсите за повишаване в длъжност се провеждат рядко, продължават дълго във времето, а обявените свободни места са малко и предоставят възможност за кариерно израстване и следващото го увеличение на възнаграждението на ограничен брой съдии. За останалите, правораздаващи

в съдебния орган, в който полагат труд остава едно чувство на недооцененост по отношение на положените усилия, което води до демотивация.

5. Какво е Вашето мнение за Единната информационна система на съдилищата?

Навлизането на електронното правосъдие в съдебната система предизвика сериозни проблеми породени от факта, че съдиите и служителите нямаха възможност да преминават предварително обучение за работа с новата информационна система. Ръководството на РС-Пловдив оцени този сериозен проблем и предприе иновативен метод на самообучение. Създаде се екип от обучители-съдии и служители, които детайлно се запознаха с работата на ЕИСС и създадоха курс за обучение на целия наличен състав. Това позволи за период от два месеца целият колектив да се обучи и през декември 2020г. съдът въведе ЕИСС, използвайки пълноценно всички нейни функции.

Независимо от обстоятелството, че при първоначалното въвеждане на ЕИСС бяха констатирани редица недостатъци във функционирането ѝ, в процеса на работа по-голяма част от тях бяха отстранени. В Районен съд- Пловдив е въведена организация на работа, при която за констатираните проблеми, недостатъци или предложения за усъвършенстването на определени функционалности се поддържа активна комуникация с органите, компетентни за нейната поддръжка.

ЕИСС непрекъснато се усъвършенства и несъмнено подпомага ефективно осъществяването на правораздавателната дейност. Чрез въвеждането ѝ се унифицираха работните процеси в съдебната система, предостави се бърз и отдалечен достъп на страните и пълномощниците им до делата, без необходимост да посещават сградата на съда. Единната информационна система на съдилищата повишава ефективността на магистратите и съдебните служители, предоставяйки възможност за отдалечена работа през защитен канал и изготвяне на съдебните актове по делата в реално време. Оценявам предимствата на тази информационна система, която осигурява публичност, прозрачност, достъпност и единни правила при управление на делата.

6. От 01.07.2024г. се очаква да влязат в сила промените в Закона за медиация и в ГПК, с които се въвежда задължение за провеждане на процедурата по медиация по някои видове дела. В края на миналата година ВСС прие и релевантните подзаконови нормативни актове. Какво е мнението Ви за задължителното препращане към медиация по висящи съдебни дела?

Споделям идеята за разширяване на приложното поле на медиацията, като алтернативен способ за разрешаване на спорове и целите на законодателните изменения в Закона за медиацията и в ГПК, с които се въвежда задължение за провеждане на процедура по медиация по определени видове дела и се регламентира възможност за съда да задължи страните да участват в такава процедура по друга група дела.

Отчитайки и критиките към тези законодателни изменения, споделям и част от резервите, описани в искането на Висшия адвокатски съвет за установяване на противоконституционност на отделни текстове от Закона за медиацията и Гражданско процесуалния кодекс, отнасящи се до задължителната медиационна процедура преди всичко поради опасението, че задължителната медиация по висящи дела може да застраши ефективната съдебна защита, като забави и оскъпи съдебния процес. Предстои произнасяне на конституционния съд по този въпрос, който вярвам, че ще намери баланса между запазването на приетите законодателни изменения относно института на задължителната медиация по делата и интереса на обществеността, като създаде гаранции да не се засяга упражняването на правото на ефективни средства за защита пред съд и да не се възлагат в тежест на страните допълнителни разноски.

7. През 2016г. в ЗСВ бяха приети промени, които закрепиха законово определени параметри на съдийското самоуправление. Вече изминаха повече от 7 години от действието на тези текстове. Какво е Вашето мнение за приложението им на практика? Как се реализира съдийското самоуправление в съда, в който правораздавате?

Подкрепям реформата, утвърждаваща съдийското самоуправление и параметрите, в които е регламентирано. В Районен съд-Пловдив, в който правораздавам, то се реализира посредством провеждането на Общо събрание на съдиите по всички въпроси от неговата изключителна компетентност, предвидени в ЗСВ и при спазване на регламентираната за това процедура. По време на провеждането им, всеки магистрат има възможност да изкаже своето мнение, да направи предложения, да постави на обсъждане и дискусия всякакви въпроси, по които да се проведе гласуване. Правомощията на общото събрание и тези на административния ръководител са регламентирани в закона и не бива да се смесват. Възможността за провеждане на общо събрание за обсъждане на въпроси, които не са от изключителна компетентност на този колективен орган, би било полезно и при желание или необходимост винаги може да бъде реализирано от магистратите и това е тяхно право, което е закрепено в закона. Същото обаче смятам, че не е необходимо да се абсолютизира, като по всеки организационен въпрос се провежда тази процедура. Именно тук е ролята на административния ръководител, който със своя опит и умения следва да взема правилни, бързи и ефективни решения, които са в интерес на целия съдебен орган и на колектива, както и да носи отговорност за тях.

8. Вече няма общ кодекс за етично поведение на българските магистрати. До какво смятате, че ще доведе разделянето на двата отделни етични кодекса?

Съдиите, прокурорите и следователите са магистрати, които трябва да притежават високи морални качества и да спазват изискванията за етично поведение.

Идеята за създаване на два отделни етични кодекса – на съдиите и на прокурорите и следователите кореспондира със законодателните изменения, свързани със създаването на Висш съдебен съвет и Висш прокурорски съвет.

Споделям мотивите за тези законодателни изменения, а именно- с въвеждането на изрично правомощие на съдийската и прокурорската колегия на ВСС да одобряват етични кодекси за поведение на съдиите, прокурорите и следователите да се укрепи независимостта на всяка от колегията на ВСС да приема самостоятелно решение по въпроси от своята компетентност.

По отношение на поставения от Вас въпрос- не мисля, че разделянето на двата отделни етични кодекса ще доведе до съществени промени, които да се отразят на отделните магистрати, защото на практика изискванията към тях за етично и морално поведение и нормите, които ги регламентират, макар и закрепени в отделни кодекси са унифицирани, като са съобразени същевременно спецификите в отделните дейности на съдиите, прокурорите и следователите.

ВЪПРОСИ КЪМ ДИЛЯНА ВАСИЛЕВА СЛАВОВА

13. На стр. 3 от концепцията Ви посочвате: „Дълбоко вярвам, че разделението и групирането по интереси е деструктивно и вредно за целия съдебен орган“. Бихте ли казали как виждате атмосферата в Районен съд- Пловдив, има ли такова разделение и групиране и на какво се дължи то?

Една от основните цели, заложили в концепцията ми за управление на Районен съд – Пловдив е да поддържам добра колегиална среда, основана на взаимно уважение, подкрепа, разбиране и диалогичност. Действително съм убедена, че разделянето и групирането по интереси е деструктивно и вреди на целия съдебен орган. Спокойната и приятна атмосфера на работа е от изключително значение и необходимост за колегите ми в Районен съд – Пловдив, които работят в един изключително натоварен орган на съдебната власт.

Разделение между колегите и групиране се наблюдава от известен период и то особено осезаемо се прояви с приближаване на обявяването на конкурса за избор на административен ръководител- председател на Районен съд-Пловдив. Причините са вероятно от различен характер- обединяване около определена личност или несъгласие с някои управленски решения, свързани с инициране на дисциплинарни производства спрямо двама колеги. По –важно е според мен да се положат усилия да се възстанови онзи баланс и уважение сред колектива, който се постигна и дълги години съществуваше в този съдебен орган. Това разбира се е дълъг процес, но неговите основи следва да се положат сега, защото е много лесно да се наруши хармонията в един голям колектив от хора, посредством тяхното разделение и противопоставяне, но обратния процес е труден, бавен и изисква малки стъпки всеки ден. Вярвам, че с разбиране, уважение и диалог добрата

колегиална среда може да бъде възстановена, защото всички ние трябва да гледаме в една посока - към постигане на добри резултати за целия съдебен орган и за всички участници в него, а не в интерес на отделни представители.

14. Считате ли, че настоящата специализация на съдебните състави в Гражданско отделение на съда позволява на съдиите да обогатят професионалния си опит в достатъчна степен?

Районен съд-Пловдив е вторият по големина съд в страната и обслужва 12 общини. Броят на постъпилите само в Гражданско отделение дела през 2023г. възлиза на 16028 граждански дела. Различният предмет и тежест на делата, всяко от които поставя на разглеждане различен казус, обогатява изключително много професионалния опит на всеки от колегите ми.

Съществуващата специализация по материя в Гражданско отделение на Районен съд – Пловдив намирам за важен елемент и много добра практика, развита в гловечето европейски държави. Специализацията по материя позволява по-добра подготовка на съдиите, осигурява бързина на правораздавателния процес и високо качество на съдебните актове, за което е показателен ниският процент на обжалвани, отменени и изменени съдебни актове. Специализацията е бъдещето и тя е от съществено значение за високото качество на работа, което е факт, въпреки големия брой постъпления на дела.

Съществуващата специализация по материя в Гражданско отделение не следва да се абсолютизира, тъй като не е тясна. Всяка от отделните групи, разглежда различни по вид дела съобразно Вътрешни правила за разпределение на делата, като всички съдии в отделението разглеждат и определен процент облигационни дела в зависимост от броя на постъпленията в съответните специализирани групи, който показател ежесечно се следи от ръководството на съда.

15. Какво е отношението Ви към критиките към настоящата организация на ГО в съда и виждате ли варианти за оптимизация?

По отношение на организацията на работа в Гражданско отделение на Районен съд – Пловдив са извършвани множество проверки от Инспектората към Висшия съдебен съвет и от Окръжен съд – Пловдив, като при всяка от тях е направен извод за оптимална и функционираща организация от компетентните проверяващи органи.

В този аспект, поставеният от Вас въпрос за отношението ми към „критиките към настоящата организация на ГО“ е лишен от конкретика и не е ясно откъде произтича тази критика.

По отношение на поставения въпрос за възможностите за оптимизация, моето становище е, че това е динамичен процес и винаги трябва да бъдат търсени и намирани работещи механизми, с които да се разрешават своевременно възникнали проблеми в

организацията на работа, така че съдебният орган и всяко съдииско отделение да функционира при нормална натовареност.

16. Считате ли, че съдиите в РС-Пловдив не се възползват в достатъчна степен от възможностите за съдийското самоуправление?

В известна степен този въпрос се припокрива с поставения от Вас в т.7 – „Как се реализира съдийското самоуправление в съда, в който правораздавате“, на който съм отговорила под т. 7 в изготвените от мен отговори.

Дали съдиите в Районен съд-Пловдив се възползват в достатъчна степен от съдийското самоуправление или не, е въпрос на тяхна лична преценка и този отговор следва да бъде зададен към тях. За мен от особено значение мнението и позицията на всеки магистрат и винаги съм била открита, диалогична и отнасяща се с уважение към всеки. Бих насърчила в този процес общуването, изразяването на позиции и комуникацията между всички нас, което е важен фактор за една добра колегиална среда.

Dilyana
Vasileva
Slavova